

2016/49

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

dt + vt - adv + besluit
ONTVANGEN 23 DEC. 2016

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

ArtEZ hogeschool voor de kunsten
T.a.v. Mevrouw M Brussaard
Onderlangs 9
6812 CE ARNHEM

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
1109463

Bijlagen
1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Datum **22 DEC. 2016**
Betreft Aanvraag doelmatigheidstoets hbo master Muziektherapie

Geachte mevrouw Brussaard,

Met de door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) op 18 juli 2016 ontvangen brief, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo master Muziektherapie als bekostigde opleiding in deeltijd en voltijd te verzorgen te Enschede. De opleiding is voorgesteld in het onderdeel Taal en Cultuur van het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (hierna: Croho) en de studielast is door u bepaald op 60 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 12 september 2016, kenmerk 2016/49, deels positief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.
Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Besluit

In afwijking van het bovengenoemde advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en de Beleidsregel, heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo master Muziektherapie als bekostigde opleiding te verzorgen in Enschede, voor zowel de deeltijd- als voltijdvariant.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel en het aanvullend toetsingskader voor masteropleidingen in de kunsten leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan criterium a van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering ten aanzien van dit punt verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

In tegenstelling tot het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant voldoet aan criterium b en c van de Beleidsregel op basis van het aanvullend toetsingskader voor masteropleidingen in de kunstensector.

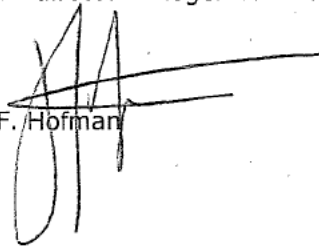
Ten aanzien van punt 2 van het aanvullend toetsingskader, concludeer ik, overeenkomstig het advies van de CDHO, dat de aanvrager een reductie in de instroom aan de bacheloropleiding aantoont. Ook concludeer ik, overeenkomstig het advies van de CDHO, dat de master Muziektherapie een inhoudelijke verdieping biedt aan bachelors met een achtergrond in de muziek. De aanvrager heeft daarnaast ook documenten aangeleverd waaruit blijkt dat het werkveld aangeeft behoefte te hebben aan meer verdiepende scholing voor muziektherapeuten. Bij het aantonen van een reductie in de instroom aan de bacheloropleiding, wordt de kwantitatieve onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte minder zwaar gewogen in de totstandkoming van het besluit. Ik concludeer dat in de aanvraag veel aandacht is besteed aan het beargumenteren van de arbeidsmarktbehoefte met kwalitatieve informatie, onder andere gericht op de te verwachten demografische ontwikkelingen en de invloed daarvan op de toekomstige arbeidsmarkt en de internationale situatie. Hierdoor concludeer ik dat, op basis van punt 2 van het aanvullend toetsingskader, ook is voldaan aan criterium b van de Beleidsregel.

Doordat muziektherapie aan sluit op de gemaakte prestatieafspraken, is voldaan aan criterium c in art. 6 van de WHW. Concluderend, stel ik vast dat uw aanvraag voldoet aan de voorwaarden a, b en c van de Beleidsregel.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
dr. Jet Bussemaker
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F. Hofman

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Hofman,

datum 12 september 2016 Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag nieuwe opleiding van ArtEZ ten behoeve van de hbo master Muziektherapie te Enschede.

onderwerp
advies nieuwe opleiding
hbo master
Muziektherapie
ArtEZ
Enschede

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

ons kenmerk
2016/49

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,
met vriendelijke groet,

bijlage
advies CDHO

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 18 juli 2016 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van ArtEZ om de hbo master Muziektherapie als bekostigde opleiding te verzorgen te Enschede. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
12 september 2016

onderwerp
nieuwe opleiding
ArtEZ
hbo master
Muziektherapie
voltijd en deeltijd
Enschede

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van ArtEZ om de hbo master Muziektherapie als bekostigde deeltijdopleiding te Enschede te verzorgen. De commissie adviseert u om negatief te besluiten op het verzoek van ArtEZ om de hbo master Muziektherapie als bekostigde voltijdopleiding te Enschede te verzorgen.

ons kenmerk
2016/49

bijlage
beoordelingskader

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts hebben de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, en het Aanvullend toetsingskader voor masteropleidingen in de kunsten voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager heeft in 2014 reeds een aanvraag ingediend voor deze opleiding. Destijds heeft de commissie in haar advies geconcludeerd dat de aanvraag niet voldeed aan de criteria b en c in art. 6, het criterium in artikel 13 en criterium 2 in het aanvullend toetsingskader voor masteropleidingen in de kunsten. In het besluit heeft u dit oordeel overgenomen.

Inmiddels heeft de opleiding in onbekostigde vorm de Toets Nieuwe Opleiding bij de NVAO doorlopen en er is een voorlopig positief advies uitgebracht. Dit kan op 22 augustus 2016 bekrachtigd worden door het bestuur van de NVAO. De onderhavige aanvraag betreft een aangepaste versie van de oorspronkelijke aanvraag.

Aanvrager wil een Engelstalige master Muziektherapie van 60 EC aanbieden in Enschede. Men kiest voor zowel de voltijd- als deeltijdvorm en de opleiding wordt ondergebracht in het Croho onderdeel Taal en cultuur, subonderdeel kunsten. De masteropleiding leidt volgens aanvrager studenten op tot muziektherapeuten die methodisch gerichte muzikale interventies in kunnen zetten bij behandelingen van personen met meervoudige en/of complexe problematiek. De master

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 2 van 10 Muziektherapie doet onderzoek, draagt bij aan de vernieuwing van het vak en geeft leiding aan multidisciplinaire teams. De opleiding is toegankelijk voor bachelors Muziektherapie, bachelors en masters van het conservatorium in Nederland en het buitenland en afgestudeerden van de bachelor Social Work met afstudeerrichting Creatieve therapie die wordt aangeboden bij Nederlandse hogescholen. Studenten moeten een toelatingsexamen doen.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel en het aanvullend toetsingskader voor masteropleidingen in de kunsten.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel en aan de criteria 1, 3 en 4 in het aanvullend toetsingskader voor masteropleidingen in de kunsten. De aanvraag voldoet naar mening van de commissie voor wat betreft de voltijdopleiding niet aan criterium b en c in art. 6 van de Beleidsregel en criterium 2 in het aanvullend toetsingskader voor masteropleidingen in de kunsten. De deeltijdopleiding voldoet wel aan criterium b en c in art. 6 en criterium 2 in het aanvullend toetsingskader.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de master Muziektherapie nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren. Aanvrager heeft ter onderbouwing een gedegen vergelijking gemaakt met het verwante hbo masteraanbod. De commissie heeft vastgesteld dat momenteel geen verwant of concurrerend opleidingsaanbod op hbo of wo masterniveau wordt aangeboden. Drie bestaande hbo masteropleidingen zijn zijdelings verwant aan de voorgenomen master Muziektherapie, te weten de Master of Arts Therapies (Creatieve therapie) van Hogeschool Zuyd, de master Dance Therapy van Codarts en de master Psychomotorische therapie van Windesheim. Deze opleidingen zijn niet primair op muziek gericht en zijn hierdoor inhoudelijk niet vergelijkbaar. Bovendien is de focus op onderzoek en innovatie bij de voorgenomen master van ArtEZ meer uitgesproken.

Aanvrager heeft de mogelijkheden voor samenwerking en zelfs samenvoeging met de bestaande verwante masteropleidingen onderzocht en heeft gespreksverslagen van dit onderzoek bij de aanvraag gevoegd. Hieruit blijkt eveneens dat de masters inhoudelijk teveel van elkaar verschillen om ze samen te kunnen voegen zonder concessies te doen aan de kwaliteit en inhoud van de verschillende vakgebieden.

De commissie constateert dat de hbo master Muziektherapie nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de opleiding Muziektherapie beantwoordt aan een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte en een wetenschappelijke behoefte.

De maatschappelijke behoefte onderbouwt aanvrager door te verwijzen naar een brief van de Minister van VWS van 5 februari 2013 (kenmerk MEVA-AEB 3148587) waarin zij haar waardering uitspreekt voor het initiatief van de RUG en het UMC Groningen om het thema Healthy Ageing grote prioriteit te geven. In deze brief

pagina 3 van 10 wordt echter geen verband gelegd tussen gezond ouder worden en muziektherapie. Dit beroep kan de commissie dus niet honoreren.

Verder verwijst aanvraag naar het Actieplan professionele masters dat de Vereniging Hogescholen in juni 2016 aan de Minister heeft aangeboden. In dit plan geeft de Vereniging aan in te zetten op groei van de studenteninstroom in hbo masteropleidingen, de ontwikkeling van meer hbo masteropleidingen die bovendien aansluiten bij het profiel van de hogeschool. De Minister van OCW heeft te kennen gegeven dat zij dit initiatief ondersteunt. Een van de maatregelen waaruit haar steun blijkt is het feit dat art. 13 in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs, een criterium dat extra eisen stelt aan de toelating van hbo masteropleidingen, is geschrapt. De master Muziektherapie sluit aan bij het profiel van de hogeschool en zou meer instroom op hbo masterniveau genereren. De commissie accepteert de aansluiting op dit actieplan als blijf van een maatschappelijke behoefte.

De wetenschappelijke behoefte onderbouwt aanvrager door te verwijzen naar de Nationale Wetenschapsagenda. Bij de onderzoeksrouten 'Hoe ontwikkelt het zenuwstelsel zich en hoe kunnen processen van degeneratie ervan worden tegengegaan?' is expliciet de vraag opgenomen of muziektherapie of het meer bezig zijn met/maken van muziek dementie kan vertragen. De inhoud van deze onderzoeksrouten wordt nader toegelicht op de site van de Nationale Wetenschapsagenda: 'Onderzoek richt zich op de relaties tussen het zenuwstelsel en hoe we denken en doen, en op het beïnvloeden van deze relatie. Door de vele ontwikkelingen in de technologie is bovendien een nieuw onderzoeksveld ontstaan waarbinnen activiteiten van het zenuwstelsel en de mechanismen die daaraan ten grondslag liggen letterlijk in beeld worden gebracht. Wanneer expertise op de verschillende deelgebieden, waaronder neurobiologie, psychologie en onderwijskunde en ook ethiek, worden samengebracht, kan dit tot grote voortgang leiden. Vraagstukken gericht op degeneratie van het zenuwstelsel en de daarbij horende ziekten vragen onder andere om fundamenteel onderzoek naar neurologische processen. Ook gaat de aandacht uit naar toegepast onderzoek gericht op zowel de belevingswereld en mogelijkheden van mensen die aan een dergelijke degeneratieve ziekte lijden als op hoe de omgeving hier het beste mee om kan gaan.'

Uit de beschrijving van de inhoud van de master Muziektherapie blijkt dat de studenten zich bezighouden met (toegepast) onderzoek naar de effecten van muziektherapie op patiënten met psychische of psychiatrische problemen en bij het behandelen van mensen met verstandelijke, neurologische (o.a. Parkinson, dementie) of motorische beperkingen. De therapieën zijn bijvoorbeeld gericht op verbetering van functioneren en vermindering van probleemgedrag bij mensen met dementie, op concentratieverhoging bij cliënten met een concentratiestoornis en op verbetering van de mogelijkheden tot uitdrukken of contact bij patiënten met stoornissen in het autisme spectrum. Daarmee sluit de opleiding aan op een van de onderzoeksprogramma's binnen de Nationale Wetenschapsagenda.

Daarnaast verwijst aanvrager naar een rapport van het Zorginstituut Nederland (ZiN) uit 2015 waarin onderzoek is gedaan naar de effectiviteit van vaktherapieën, waaronder ook muziektherapie valt, getiteld 'Vaktherapie en dagbesteding in de geneeskundige GGZ'. Het ZiN constateert dat er weinig onderzoek is gedaan naar de effectiviteit van verschillende vaktherapieën, waardoor er weinig bewijsmateriaal is voor de effectiviteit van vaktherapie. Er bestaat noch in

pagina 4 van 10 Nederland noch internationaal een onderzoekscultuur in de vaktherapie. Er is wel sprake van enige evidence, blijkend uit (internationale) multidisciplinaire richtlijnen waarin vaktherapie wordt aanbevolen. Het ZiN wil volgens dit rapport de beroepsgroep de ruimte geven om op termijn het bewijs voor de effectiviteit van vaktherapie alsnog te leveren en adviseert de hogescholen waar vaktherapie wordt gedoceerd samenwerkingsovereenkomsten te sluiten met universiteiten om goed wetenschappelijk onderzoek te waarborgen. In 2020 zal het ZiN oordelen over de effectiviteit van vaktherapie. Tot dat moment worden de klassieke vormen van vaktherapie, waaronder muziektherapie, vergoed op grond van de Zorgverzekeringswet. ArtEZ sluit met het lectoraat en de masteropleiding Muziektherapie aan op dit advies door in samenwerking met de RUG, de Universiteit Leiden en de Universiteit Tilburg promotietrajecten te begeleiden waarin onderzoek wordt gedaan naar de effectiviteit van muziektherapie. De commissie constateert op grond van het bovenstaande dat de opleiding Muziektherapie aansluit op een wetenschappelijke behoefte.

Aanvrager geeft aan dat er weinig gegevens beschikbaar zijn over de arbeidsmarktbehoefte aan masters Muziektherapie. ROA, De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020, typeert de arbeidsmarkt voor afgestudeerden hbo taal en cultuur als matig (p. 69). In de categorie hbo taal en cultuur vallen de opleidingen hbo kunsten, hbo communicatie en hbo journalistiek. ROA verklaart: 'Vanuit opleidingen binnen hbo taal en cultuur zal naar verwachting een hoog aantal gediplomeerden de arbeidsmarkt betreden, wat in combinatie met een gering aantal baanopeningen zal resulteren in matige perspectieven.' De arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden in de sector hbo gedrag en maatschappij, waar opleidingen pedagogiek, maatschappelijk werk en sociaal culturele opleidingen onder vallen, worden eveneens getypeerd als matig. Deze opleidingscategorie heeft een van de hoogste instroom cijfers van alle hbo-opleidingen en ook het hoogste werkloosheidspercentage van alle hbo-opleidingen (p. 69). ROA voorspelt voor de beroepsgroep zorg- en welzijnsberoepen geen knelpunten in de personeelsvoorziening (p. 73).

Aanvrager verwijst naar een onderzoek dat in opdracht van de Nederlandse Vereniging van Muziektherapeuten door Corpus is uitgevoerd in 2013. Dit onderzoek is primair gericht op de arbeidsmarktpositie van op bachelorniveau opgeleide muziektherapeuten. Het betreft afgestudeerden van door deze vereniging erkende opleidingen tot muziektherapeut, zijnde: de bachelor Muziektherapie van ArtEZ en de bacheloropleidingen Creatieve Therapie van de HAN, de Hogeschool Utrecht, Zuyd Hogeschool en Stenden. Dit onderzoek biedt geen inzicht in een arbeidsmarktvaart naar masteropgeleide muziektherapeuten.

In het 'Behoefteteonderzoek Master Muziektherapie' van de afdeling Onderwijs en Kwaliteit van ArtEZ zelf uit 2014 wordt hier wel een poging toe gedaan, maar ook deze slaagt niet. Het betreft een onderzoek onder 100 personen (respons 70%) bestaande uit muziektherapeuten en leidinggevenden werkzaam in GGZ instellingen, verpleeghuizen, instellingen voor geestelijk gehandicapten, kinder- en jeugdhulpverlening, speciaal onderwijs en revalidatie-inrichtingen. De respondenten zijn afkomstig uit 17 landen. Op grond van de vragen in de enquête komt men tot de uitkomst dat binnen 59% van de organisaties al functies bestaan waarvoor een masterniveau gewenst is en dat 79% een stageplek wil aanbieden. 94% van de respondenten geeft aan dat een hbo masteropleiding een

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

pagina 5 van 10 toegevoegde waarde heeft voor het werkveld waarvan 76% aangeeft dat dit de komende vier jaar al geldt. Het probleem is dat uit deze data geen beeld van de reële vraag naar hbo masters Muziektherapie op de Nederlandse arbeidsmarkt valt af te leiden. Hetzelfde geldt voor de 22 steunbetuigingen van relevante spelers uit het werkveld. In deze steunbetuigingen wordt de inhoudelijke waarde van een master Muziektherapie onderschreven, maar er worden geen aantallen genoemd noch afspraken gemaakt over beschikbare stageplaatsen of baanopeningen voor afgestudeerde masters Muziektherapie.

Aanvrager gaat vervolgens in op een aantal demografische ontwikkelingen, zoals de toenemende vergrijzing, het feit dat bij steeds meer kinderen een vorm van autisme gediagnosticeerd wordt en dat, door de hogere levensverwachting, er steeds meer ouderen komen met een complexe zorgproblematiek. Aanvrager poogt deze algemene gegevens te relateren aan de behoefte aan masteropgeleide muziektherapeuten. Aanvrager komt echter niet met een concrete schatting van de omvang van de vraag naar muziektherapeuten, noch geeft aanvrager aan waarom een eventuele toenemende vraag naar muziektherapeuten niet door bachelors kan worden vervuld.

Verder verwijst aanvrager naar de HBO-Monitor waarin gegevens zijn opgenomen over de arbeidsmarktpositie van afgestudeerden van de bachelor Creatieve Therapie. Uit de HBO-Monitor 2015 komt naar voren dat 52% van de bachelors Creatieve Therapie binnen een maand na afstuderen werk had gevonden. 74% van de ondervraagde afgestudeerden had een baan op het moment dat de enquête werd afgenomen, tegen 77% hbo gemiddeld. Slechts 23% van de creatief therapeuten werkt fulltime, tegen 59% gemiddeld en 30% van de bachelors Creatieve Therapie heeft een vaste aanstelling bij 45% gemiddeld. 46% van de afgestudeerden werkt binnen het eigen vakgebied als zelfstandig therapeut, als specialist op het gebied van de gezondheidszorg, sociaal werker of groeps- en woonbegeleider. Deze gegevens bieden een indruk van de arbeidsmarktpositie van afgestudeerde bachelors Creatieve Therapie, maar geven geen indicatie van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerde masters Muziektherapie.

Tenslotte merkt aanvrager over de internationale arbeidsmarkt op dat binnen Europa alleen in Nederland het vak Muziektherapie uitsluitend op bachelorniveau wordt aangeboden; De Europese muziektherapie Commissie (erkend door de Europese Unie) erkent uitsluitend afgestudeerde master muziektherapeuten. Dit betekent dat muziektherapeuten uit Nederland niet buiten Nederland aan de slag kunnen zonder aanvullende scholing. Hoeveel baanopeningen er in Europa voor Nederlandse masteropgeleide muziektherapeuten zouden kunnen zijn, kwantificeert aanvrager niet.

De commissie concludeert dat het bestaan van een maatschappelijke behoefte en een wetenschappelijke behoefte is aangetoond. Aanvrager heeft echter niet aangetoond dat er vanuit de arbeidsmarkt bezien behoefte is aan deze master Muziektherapie. De algemene arbeidsmarktprognose voor de sector is matig en de meer specifieke onderzoeken die aanvrager heeft aangeleverd bevatten geen gegevens waaruit een concrete arbeidsmarktbehoefte aan masteropgeleide muziektherapeuten blijkt.

Dit ligt anders voor de deeltijdopleiding. Deeltijdstudenten die reeds beschikken over een baan als muziektherapeut genereren geen extra druk op de arbeidsmarkt. Het volgen van de master Muziektherapie is voor hen een vorm van

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 6 van 10 opscholing waardoor zij hun bestaande functie beter kunnen uitoefenen. Dit aspect waardeert de commissie positief, mits de instelling ervoor waakt dat de deeltijdstudenten die instromen in de opleiding daadwerkelijk beschikken over een relevante baan met een substantiële omvang.

Het aanvullend toetsingskader voor masteropleidingen in de kunsten geeft aan dat wanneer sprake is van reductie in de bachelorfase, een minder zware toetsing van de kwantitatieve arbeidsmarktgegevens plaatsvindt. De commissie heeft hier bij de beoordeling van criterium b rekening mee gehouden. De aanvraag voldoet desondanks voor wat betreft de voltijdopleiding niet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel. De aanvraag voldoet voor wat betreft de deeltijdopleiding wel aan criterium b.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

ArteZ is een kunsthogeschool met locaties in Arnhem, Enschede en Zwolle met een samenhangend aanbod van bachelor- en masteropleidingen in de kunsten. Bij de beoordeling van criterium c van de Beleidsregel heeft de commissie vastgesteld dat het voornemen om te starten met een Master Muziektherapie is vastgelegd in de prestatieafspraken met het ministerie van OCW. Deze afspraken sluiten aan bij het Sectorplan HBO Kunstonderwijs 2012-2016 'Focus op Toptalent' en bij de koers zoals die door ArteZ is beschreven in het Instellingsplan 2016-2021. In dit plan is bovendien het voornemen vastgelegd om een nieuw Centre of Expertise Muziektherapie op te richten. De commissie concludeert dat de master Muziektherapie aansluit op de prestatieafspraken met het ministerie van OCW. Dit heeft als gevolg dat wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de vraag kunnen voorzien.

Vanaf 18 juli 2016 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van ArteZ om de hbo master Muziektherapie in Enschede aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er is een zienswijze ingediend door de HKU. De HKU vraagt zich af of indeling in het Croho onderdeel Taal en Cultuur juist is, gezien het feit dat een deel van de opleiding betrekking heeft op therapie en de opleiding Creatieve therapie in een ander Croho onderdeel is geregistreerd. De commissie constateert dat het merendeel van de instromende studenten een conservatoriumopleiding heeft afgerond en dat de meest verwante bestaande opleiding, de master Danstherapie, ook in het Croho onderdeel Taal en Cultuur geregistreerd staat. Dit rechtvaardigt de keuze voor dit Croho onderdeel.

Onder criterium a is geconstateerd dat de master Muziektherapie nieuw is en dat er binnen Nederland geen echt verwant bekostigd of onbekostigd onderwijsaanbod is. Aanvrager heeft wel de instroomcijfers aangeleverd van de zijdelings verwante hbo masteropleidingen. Uit dit overzicht blijkt dat de instroom schommelt tussen 30 a 40 studenten. Codarts biedt de opleiding om het jaar aan.

opleiding	instelling	2010	2011	2012	2013	2014	2015
M Psychomotorische therapie	Windesheim		23	18	13	9	11
M Arts Therapies	Zuyd Hogeschool	15	16	9	5	11	8
M Danstherapie	Codarts	18		16		14	
instroom totaal		33	39	43	18	34	19

Bron: aanvraagdossier

Aanvrager heeft op basis van peilingen onder alumni en huidige studenten, een enquête van de NVvMT, 'spontane' aanmeldingen van geïnteresseerden en verwachte aanmeldingen na gesprekken met collega's uit de VS een gedetailleerde schatting gemaakt van de instroom in de master Muziektherapie, zowel in deeltijd als voltijd, zowel doorstromers en zij-instromers en vanuit Nederland en het buitenland. Aanvrager verwacht dat 20 tot 37 studenten per jaar zich zullen aanmelden, waarvan iets meer dan de helft zal kiezen voor de deeltijdvariant. De commissie acht deze prognose realistisch.

Bij criterium b is geconcludeerd dat de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte aan masters Muziektherapie door aanvrager niet in beeld is gebracht. Daardoor is de commissie niet in staat gesteld om de verwachte instroom te relateren aan de behoefte vanuit de arbeidsmarkt. Dit betekent dat aanvrager niet heeft aangetoond dat er vanuit de arbeidsmarkt ruimte is voor deze opleiding. Voor de deeltijdopleiding is dit argument veel minder pregnant, aangezien het gaat om muziektherapeuten die reeds in de praktijk werkzaam zijn.

De inbedding in de kennisinfrastructuur is verzekerd. ArtEZ verzorgt een bacheloropleiding Muziektherapie die door de Keuzegids als topopleiding is aangemerkt. De opleiding scoorde tevens hoog op het punt studenttevredenheid bij de Nationale Studenten Enquête (4,1 op een schaal van 5). In het accreditatierapport kreeg de bacheloropleiding Muziektherapie bij vier van de zes beoordelingscriteria de aantekening 'goed'. Verder is de bacheloropleiding met vier collega-hogescholen sinds 2003 deelnemer aan KenVak, het Lectoraat Kennisontwikkeling Vaktherapieën. Een lectoraat Muziektherapie wordt vanaf najaar 2016 vormgegeven. Vestiging in Enschede heeft geen negatieve effecten op de regionale spreiding.

De commissie concludeert dat aanvrager niet heeft aangetoond dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat, aangezien de verwachte instroom niet kan worden afgezet tegen een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet voor wat betreft de voltijdopleiding niet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel. Aangezien de deeltijdstudenten geen nieuwe toestroom tot de arbeidsmarkt genereren, veroorzaken zij geen extra druk op de ruimte op de arbeidsmarkt voor muziektherapeuten. De aanvraag voldoet voor wat betreft de deeltijdopleiding wel aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criteria aanvullend toetsingskader voor masteropleidingen in de kunsten

1. De opleiding moet aansluiten op zwaartepunten in de prestatieafspraken
Onder criterium c in art. 6 is reeds geconstateerd dat de hbo master Muziektherapie aansluit op de prestatieafspraken.

pagina 8 van 10 *2. Aanvrager moet bewijzen dat sprake is van reductie in de bachelor en dat de masteropleiding op inhoudelijke gronden arbeidsmarktrelevant is, vernieuwend is of een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van bestaand vergelijkbaar aanbod en dat het afnemend veld aangeeft behoefte te hebben aan de afgestudeerden van de betreffende opleiding.*

Bij criterium b is aangegeven dat aanvrager de instroom in de bacheloropleiding Muziek met 7% reduceert. Het aanvullend kader geeft aan dat wanneer sprake is van reductie in de bachelorfase, een minder zware toetsing van de kwantitatieve arbeidsmarktgegevens plaatsvindt. De commissie heeft hier bij de beoordeling van criterium b rekening mee gehouden.

Uit de aanvraag blijkt dat de master Muziektherapie inhoudelijke verdieping biedt aan bachelors met een achtergrond in de muziek. Zij leren (praktijkgericht) onderzoek doen, leiding geven en verdiepen de kennis die in de bachelorfase is opgedaan. Bij de vorige aanvraag voor deze opleiding heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager niet heeft aangetoond dat de voorgestelde opleiding van toegevoegde waarde is op het bestaande (bachelor-)aanbod. Een inhoudelijke vergelijking tussen de voorgenomen master en de bestaande bachelor had inzicht kunnen verschaffen of, en zo ja in welke mate bachelors Muziektherapie wel of niet in staat zijn te werken met mensen met een complexe zorgvraag, praktijkgericht onderzoek te doen en leiding te geven aan teams. Uit de aangeleverde documentatie blijkt wel dat het werkveld aangeeft behoefte te hebben aan meer verdiepende scholing voor muziektherapeuten.

3. De instelling moet aantonen dat over het initiatief binnen het verband van de hogescholen afstemming heeft plaatsgevonden die heeft geleid tot een gedeelde visie over het initiatief in relatie tot de doelstellingen van het sectorplan en de daarover gemaakte bestuurlijke afspraken.

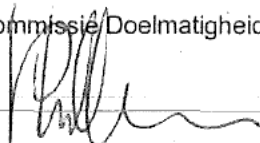
De commissie constateert dat het initiatief gebaseerd is op een gedeelde visie binnen de Vereniging Hogescholen om het masteraanbod te versterken en uit te bouwen met de vrijgekomen middelen uit de instroomvermindering binnen de bacheloropleidingen. In dit kader van de afspraken is in 'Focus op toptalent, Houtskoolschets sectorplan hbo kunstonderwijs 2012-2016, mei 2012' opgenomen dat ArtEZ de internationale kennisfunctie van Muziektherapie wil versterken. Bij de onderbouwing van criterium a is ook aangetoond dat aanvrager overleg heeft gevoerd over dit initiatief met meerdere collega-hogescholen.

4. De instelling moet onderbouwen dat er tenminste 10 studenten per jaar zullen instromen, zodat er sprake is van voldoende kritische massa en kwaliteit van het onderwijs.

Bij criterium c is reeds aangegeven dat aanvrager rekent op een instroom van 20 tot 37 studenten per jaar en deze prognose is goed onderbouwd.

pagina 9 van 10 Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek voor wat betreft de deeltijdopleiding. De commissie adviseert u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek voor wat betreft de voltijdopleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 10 van 10 **Bijlage:**

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

---

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.

